

TOIMITTAJALTA

Erittäin mieluista oli viime huhtikuun 17 p:nä keskustella Ruotsin Teosofisen Seuran ylisihteerin, insinööri *Erik Cronvallin* kanssa, joka varta vasten vaivautui tänne ulos maalle luokseni. Neljä tuntia kului kuin käden käänteessä ja yhä puhetta olisi riittänyt.

Keskustelumme oli pituudestaan huolimatta asiallinen ja „käytännöllinen“ pikemmin kuin „aatteellinen“, vaikka aate tietysti on sieluna jokaisessa teosofisessa keskustelussa. Emme siis pohtineet teosofisia opinkappaleita, ei jälleensyntymistä, ei karmaa, ei näkymättömiä maailmoita tietopuolisesti, mutta kylläkin niiden käytännöllisessä kantavuudessa. Keskustelumme koski teosofista liikettä, Teosofista Seuraa ja sen yhteydessä esiintulleita kysymyksiä.

Ilahduttava huomio oli minulle, että insinööri Cronvall näissä asioissa oli aito meikäläisellä, s. o. ruusuristolaisella kannalla. Tällä kuten sanottu en tarkoita teoretisia näkökantoja esim. Kristus-kysymyksessä, jota emme edes kosketelleet, vaan käytäntöön tähtääviä mielipiteitä teosofisesta elämästä ja veljeydestä. Niinpä herra Cronvallin mielestä oli surullista, että teosofisen liikkeen eri haarautumat olivat niin vieraita ja kylmiä toisilleen.

– Uskomme kaikki ihmisten yleiseen veljeyteen, hän sanoi, – ja veljikkemme luemme sekä hyvät että pahat, sekä kristityt että pakanat, sekä musta- että puna-ihoiset, mutta varjele toisten suuntain teosofeista! Niiden kanssa emme tahdo olla veljiä . . .

Hän kannatti sentähden sydämestään Ruusu-Ristin kiertokirjettä v:lta 1921. Hän oli periaatteessa täysin yhtä mieltä siinä esitetyn ohjelman kanssa. Hänenkin mielestään oli suotavaa, että saataisiin aikaan lähenteleminen ja jonkinlainen yhteistoiminta eri seurojen välillä.

Mutta hän epäili suuresti, että tämä kävisi päinsä n. s. virallista tietä.

– Te näitte, mikä kohtalo tuli kiertokirjeen osaksi Parisin teosofisessa maailmankongressissa. Sitä ei edes luettu ääneen. Eikä minun ymmärtääkseni ole pienintäkään toivoa, että sensuuntaisia ehdotuksia otettaisiin varteen Teosofisen Seuran virallisissa kokouksissa nykyisen hallitusmuodon kestäessä. Teosofista Seuraa johdetaan niin itsetietoisien varmasti määrättyä latua pitkin, ettei vapaampia tuulahduksia päästetä sen viralliseen ilmapiiriin. Sitä vastoin on vapaampia mielipiteitä sangen paljon liikkeellä Teosofisessa Seurassa jäsenten kesken. Mieskohtainen

vaikutus olisi pikemmin ajateltavissa. Ehkä johtokin taipuisi hyväksymään jonkinlaista *fait accompli*'ta.

Ylisihteeri Cronvall oli sentähden sitä mieltä, että teosofiset yksilöt, looshit, vaikkapa kansallisetkin seurat ottaisivat ensimmäisen askeleen. Kun teosofit yksitellen tai ryhmissä tulisivat vakuutetuiksi asemansa naurettavuudesta ja nurinkurisuudesta, mikäli eivät toisiansa rakastaneet ja kunnioittaneet, ei heille pitäisi olla mahdotonta ryhtyä sitä omin päin korjaamaan.

En ollut ennen nähnyt herra Cronvallia, koska hän liittyi Teosofiseen Seuraan vasta heti Tukholman kongressin jälkeen v. 1913, – ja minä taas olin viimeksi Ruotsissa tuon saman kongressin aikana. Mutta itsekseni ajattelin, että ruotsinmaalaiset kehittyvät nopeasti älynsä puolesta, ja että nuorempi teosofinen sukupolvi on yleensä joka maassa tilaisuudessa siksi paljon näkemään, kuulemaan ja oppimaan teosofisellakin alalla, että he verrattain pian saattavat vapautua sentimentaalisuudesta, fantasteriasta, dogmatismista ja fanatismista, jos vain ovat tervejärkisiä ja luonnollisia totuudenetsijöitä teosofeinakin.

*

Olen tyytyväisyydellä pannut merkille, että teosofiset ja okkultiset aikakauskirjat ovat yksimielisesti paheksuneet Mr. A. P. Sinnetin viimeistä kirjaa „Teosofian alkupäivät Euroopassa“, jota viime Ruusu-Ristissä puolestani arvostelin. „Theosophist“ issa Mrs. Besant tunnustaa omistavansa Madame Blavatskylle kuolematonta kiitollisuutta ja sanoo sukupolven sukupolven perästä tulevan nousemaan ja nimittämään H. P. Blavatskya siunatuksi, häntä, joka taisteli kaikkia manalan hirmuja vastaan, jotta hänen suuren tuskansa kautta maailma tulisi autetuksi ja uusi aika saisi syntyä. Puhuessaan Sinnetin kirjasta Mr. Jinarajadasa sanoo: „On surullista ajatella, että Mr. Sinnetin kaltainen henkilö, joka palveli asiaa niin hyvin, yhtäkaikki oli siksi ahdaspuitteinen, ettei hän milloinkaan osannut olla oikeamielinen H. P. B:lle joka vei hänet Valon lähteille . . . Ei kenenkään tutkijan tarvitse pienimmässäkään määrässä epäillä H. P. B:ksi tunnetun personallisuuden sankaruutta, kuvailihan häntä v. 1875 Mestari S. „siveäksi ja puhtaaksi sieluksi, helmeksi kätkeytyneenä ulkonaisesti karkeaan luontoon . . .“

Tunnettu kirjailijatar *Violet Tweedale* (**Ghosts I have seen** y. m. kirjojen tekijä) kirjoittaa Mr. Sinnetin kirjan johdosta „The Occult Review“ lehdessä

m. m.: „Paheksun syvästi tämän kirjan sävyä, ja Teosofinen Kustannusliike osoittaa puuttuvaa kunnioitusta perustajaansa kohtaan päästäessään semmoisen teoksen julkisuuteen. Olin ensimmäinen brittiläinen nainen Lontoossa, joka liityin Teosofiseen Seuraan, kun se oli sinne perustettu H. P. B:n ollessa johdossa. Minä rakastin häntä ja olen hänelle ikuisesti kiitollinen . . . Tunsin Mr. Sinnetin läheltä, ja monen vuoden aikana näin hänen istuvan H. P. B:n jalkojen juuressa, kooten mitä tiedon murusia hän taisi. Tiedän, kuinka paljon hän oli H. P. B:lle velkaa . . . Niille, jotka kiiruhtivat kuulemaan H. P. B:n saarnaavan „uutta uskontoa“, hän – H. P. B. – sanoi: „minun uskontoni on maailman vanhin“. Hän opetti sitä „Sanaa“, joka oli alussa: kaikkien uskojen perustaa. Palatkaamme siis Blavatskyyn. Siunattu olkoon hänen nimensä ja muistonsa.“

*

Eräs aattemme lämmin ystävä A. R. M. kirjoittaa minulle:

„Tässä minä taas olen kirjeineni. Tästä ei kuitenkaan tule pitkä. Haluan vain saattaa tietoonne erään mieleenjohtuman siltä varalta, että se joskus tulevaisuudessa joko Teidän tai jonkun muun kautta toteutuisi tekona.

„Saarelaisen“ kirjoitusta „Kalevalan Aino“ maaliskuun Ruusu-Rivistä lukiessani välähti yht'äkkiä mieleeni, että mitäs jos olisi laatia, panna kokoon Kalevala okkultiselta kannalta katsottuna! Valita kaikista runotoisinnoista ne palaset, jotka sisältävät salatieteellistä viisautta, järjestellä ne yhdeksi kokoelmaksi yhtenäistä runoelmaa silmälläpitäen, seuloa ne! Niin olisi meillä salatieteellinen Kalevala, teosofein Kalevala, joka kai kannattaisi julkaista yhtähyvin kuin nykyinenkin „maallikon“ silmillä koottu Kalevala tai ehkenpä paremminkin. Mene tiedä, millainen siitä tulisi. Millaiseksi muuttuisi nykyinen Kalevalamme maallikonkin silmillä katsottuna ja mitä kaikkea se paljastaisi, kun sen siten koottu vertauskuvallinen sisältö tulkittaisiin? Siinä vasta käsittääkseni olisi sitten suomalaisten vanha, ilmoitettu pyhä kirja.

Te, rakas ystävä, olette kyllä „Kalevalan Avaimessa“ mielenkiintoisella tavalla tulkinnut Kalevalan salatieteellisen sisällön, mutta, jos olen oikein käsittänyt, tuo tulkinta nojautuu yksinomaan Lönnrotin Kalevalaan eikä alkuperäisiin runotoisintoihin, joten se yksityiskohdissaan tietenkin muuttuisi, jos se laadittaisiin sitten edellämäinitsemani okkultisen Kalevalan perusteella. Sellainen Kalevala vaatisi siis „Kalevalan Avaimen“

uuden korjatun painoksen, jonka kai Te, rakas ystävä, yksin kykenisitte pätevästi suorittamaan ja suorittamaan niin, että se olisi helppo lukea ja omiaan tenhoamaan lukijan, kuten nykyinenkin „Kalevalan Avain“. Enkäpä tiedä, kuka muu kykenisi okkultisen Kalevalankaan tällä haavaa kokoon panemaan pätevästi kuin Te.

Kun nyt olen päästänyt ajatuksen lentoon, niin ehkenpä se aineellistuu vielä jolloinkin okkultisena Kalevalana.“

Merkillinen „mieleenjohtuma“!

Paljon voisi todella toteutua tässä fyysisessä maailmassa, jos olisi varoja. En ole minäkään vielä kyennyt jatkamaan varsinaisia Kalevala-tutkimuksiani.

*

Ruusu-Risti-seuramme vuosikokous pidetään helluntaina t. k. 19-21 p:nä. Kutsu lähetettiin huhtikuun lopulla seuran jäsenille.

*

Ruusu-Risti-kirjaston viidentenä numerona on ilmestynyt painosta *J. R. Hannulan* uusi teos **Tubal-Kain**, tutkimuksia 1 Mooseksen kirjan neljän ensimmäisen luvun salatuista arvoista. Hinta Smk. 10:–. Tilataan Tietäjältä, os. Viipuri, ja Ruusu-Ristin toimitukselta, os. Åggelby.

(Ruusu-Risti, Toukokuu 1923, s. 163-167)